

Memòria d'activitats 2010



**Impulsors de la custòdia del territori
a les Illes Balears**
G57538779

Març 2011

Índex de la memòria

1.Introducció.....	2
2.Funcionament intern	4
3.Activitats.....	6
4.La ICTIB també present a:.....	14
5.Balanç econòmic.....	16
6.Membres i col·laboradors.....	17

1. Introducció

1.1 Missió

Impulsors de la custòdia del territori a les Illes Balears, ICTIB, és una organització sense afany de lucre que promou la custòdia del territori com a estratègia per conservar els valors naturals, culturals i paisatgístics de les Illes Balears.

La ICTIB és una entitat de segon nivell constituïda al 2007 formada per associacions, fundacions, ens locals, empreses i persones físiques que fan feina per la custòdia del territori a l'arxipèlag. A data de 31 de desembre està integrada per 15 membres (vegeu apartat 6.1).

1.2 Objectius

La ICTIB fa feina, juntament amb els membres i altres organitzacions, per impulsar la custòdia del territori a les Illes Balears. En aquest sentit, els objectius de la xarxa són els següents:

- Promoure l'ús de la custòdia del territori entre els agents implicats i la societat en general.
- Impulsar el desenvolupament legislatiu, fiscal, econòmic i social de la custòdia del territori.
- Assolir el reconeixement social i institucional de la custòdia del territori.
- Representar les entitats de custòdia i actuar com a interlocutor.
- Donar suport i assessorar les entitats de custòdia en la seva activitat.
- Facilitar eines de formació per a professionals i voluntaris.
- Desenvolupar i promoure la recerca aplicada en custòdia del territori.
- Fomentar la creació de noves entitats de custòdia del territori.
- Participar en organitzacions i iniciatives d'àmbit estatal i internacional.
- Potenciar la feina en xarxa entre les entitats i institucions membres.

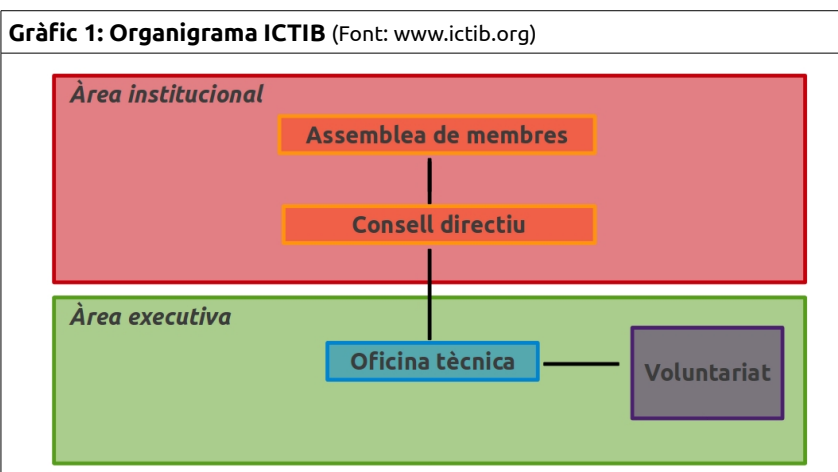
En base a aquests objectius s'ofereixen un seguit de serveis als membres, com ara:

- Orientació a les entitats de custòdia en el procés de contactar amb propietaris i assolir acords.
- Difusió de les entitats i iniciatives de custòdia existents a les Illes.
- Promoció de la custòdia del territori mitjançant publicacions, pàgina web, inventaris, presentacions.
- Formació i assessorament sobre custòdia: jornades, tallers, cursos, informacions tècniques.
- Divulgació i intercanvi de coneixements i experiències.
- Informació sobre línies d'ajuts, subvencions i altres recursos.

1.3 Estructura

Com estableix l'Article 6 del Capítol II dels estatuts, l'associació està gestionada i representada per un Consell Directiu elegit per l'assemblea de membres.

A més, l'associació compta amb una oficina tècnica que executa els projectes amb el suport de voluntaris i voluntàries (vegeu gràfic 1).



2. Funcionament intern

2.1 Reunions d'òrgans de govern

Durant el 2010 l'assemblea de la ICTIB es reuní dues vegades, una de forma extraordinària el juny i l'altra de general el novembre. Pel que fa la junta directiva, es reuní també dues vegades una al febrer i una altra al juny. L'assemblea de novembre de 2010 acordà una renovació de la junta directiva (vegeu apartat 6.2).

2.2 Obertura de l'oficina tècnica

L'assemblea extraordinària aprovà la proposta de treball acompanyada d'un pressupost detallat presentada pel GOB Menorca. Aquesta proposta es basa en què el GOB Menorca, assumeix l'oficina tècnica de la ICTIB al seu local. La proposta es formalitzà amb un conveni signat entre la ICTIB i el GOB Menorca. Arran d'aquest conveni, el GOB Menorca contractà una persona a dedicació completa per a la ICTIB el mes de juliol de 2010. Des de llavors, la ICTIB compta amb una persona que ofereix suport i assessorament als membres, organitza activitats i du a terme les tasques administratives.

L'assemblea general del mes de novembre renovà l'acord de col·laboració entre la ICTIB i el GOB Menorca per mantenir l'oficina tècnica al local del GOB Menorca i per mantenir la persona contractada durant el 2011. Amb l'objectiu de facilitar les tasques de l'oficina tècnica i de dotar la ICTIB de material propi, s'adquirí un ordinador portàtil.

2.3 Ajuts estructurals

El 2010, la ICTIB comptà amb finançament de l'Obra Social de Sa Nostra per mantenir part de l'estructura de l'oficina tècnica. Durant aquest any, s'establiren converses i negociacions amb l'Obra Social per garantir la continuïtat i millora d'aquest ajut estructural. Aquest suport s'ha renovat per al 2011.

2.4 Reunions amb membres

La ICTIB vol donar a conèixer la seva missió i la tasca que està fent i tenir un contacte de proximitat que faciliti l'intercanvi d'informació amb els membres. D'aquesta manera es pretén encaminar l'activitat de la ICTIB a satisfer les prioritats i necessitats dels membres. Amb aquesta finalitat, la responsable de l'oficina tècnica de la ICTIB es reuní amb vuit representant d'entitats membres per informar-los de la tasca feta fins al moment i recollir les seves aportacions per al pla de feina del 2011. La proposta es feu extensiva a totes les entitats membres i finalment les trobades foren amb les següents entitats:

Entitat membre	Data
• Càritas Menorca	Novembre
• Líthica	Novembre
• Consell Insular de Menorca	Novembre
• GOB Mallorca	Novembre
• Fundació per al Desenvolupament Sostenible de les Illes Balears	Novembre
• Fundació Natura Parc	Novembre
• Veterinaris Sense Fronteres	Novembre
• Jardí Botànic de Lluc	Novembre

2.5 Captació de nous membres

Un dels objectius de la ICTIB és aglutinar totes aquelles organitzacions, entitats i persones interessades a promoure la custòdia del territori a les Illes Balears. Per això, la responsable de l'oficina tècnica mantingué entrevistes personals amb 9 entitats interessades en la custòdia del territori i la ICTIB per explicar-los la tasca i les oportunitats que ofereix la ICTIB. Durant el 2010 es mantingueren les següents trobades:

Entitat	Data
• Jardí Botànic Sóller	Juliol
• Museu Ciències Naturals de les Illes Balears	Juliol
• Col·legi Oficial d'Enginyers Forestals	Agost
• Fundació Maria Ferret	Setembre
• ARCA	Setembre
• APAEMA	Novembre
• Associació Varietats Locals de les Illes Balears	Novembre
• Cooperativa agrària de dones d'Esporles	Novembre
• Obra Social de Caixa Colònia	Novembre

3. Activitats

3.1 Celebració de les I Jornades de custòdia del territori a Mallorca

Els dies 29 i 30 d'octubre se celebraren les *I Jornades de Custòdia del Territori a Mallorca, diàlegs per a la conservació del patrimoni natural i cultural*¹. L'acte es dugué a terme a la finca pública de Raixa (Bunyola), tot i que comptà amb altres actes paral·lels durant el mes d'octubre a Palma. Durant totes les jornades hi assistiren més de 150 persones.

Els objectius del seminari eren donar a conèixer la custòdia del territori entre els diferents agents implicats en la gestió i conservació del territori a Mallorca i facilitar un espai de trobada per establir diàleg, debat i reflexió entre aquests.

El seminari de Mallorca comptà amb el suport de la Conselleria de Medi Ambient i Mobilitat del Govern de les Illes Balears, i amb el suport econòmic i logístic del Departament de Territori del Consell Insular de Mallorca. També hi col·laboraren l'Obra Social de Sa Nostra, la Fundación Biodiversidad i la Federació d'Entitats Locals de les Illes Balears.

Les jornades s'estructuraren amb els següents actes:

x La custòdia del territori als municipis, una eina de gestió dels valors naturals, culturals i paisatgístics

S'organitzà un taller destinat a regidors i tècnics de medi ambient i urbanisme dels ens locals de Mallorca sobre la custòdia del territori als municipis. L'acte, organitzat amb el suport de la FELIB, tengué lloc a la seu de dita entitat a Palma dia 18 d'octubre.

L'objectiu d'aquesta sessió fou donar a conèixer la custòdia del territori, com es duu a la pràctica a Mallorca, quin és el paper dels municipis en aquesta iniciativa i quin valor afegit té. Representants de la ICTIB, Miquel Camps i Imma Gamundí, explicaren aquest contingut. Després, representants de l'Ajuntament de Capdepera va explicar el seu projecte de dinamització de l'activitat agrícola al municipi. Aquesta iniciativa es basa en l'impuls d'aquest sector mitjançant la creació d'una marca local de qualitat i respectuosa amb el paisatge i el suport de l'ajuntament.

En aquesta sessió hi assistiren 25 persones, representants de 12 institucions diferents. La procedència dels assistents fou molt diversa i representativa dels diversos organismes relacionats amb el món local.

¹ <http://ictib.org/jornades-mallorca/>

x Taula rodona: Sòl rústic, conservació i aprofitaments

En el marc de les jornades s'organitzà un acte obert a tots els públics al centre de Palma amb la finalitat de donar a conèixer les jornades i fer una introducció de la temàtica que s'anava a tractar durant les jornades. L'acte es dugué a terme al centre cultural de l'Obra Social de Sa Nostra al carrer de la Concepció de Palma.

La temàtica fou com comptabilitzar la conservació del territori i el manteniment de la seva funcionalitat amb els aprofitaments i viabilitat econòmica. A l'acte hi assistiren més de 50 persones

x I Jornades de custòdia del territori a Mallorca, diàlegs per a la conservació del patrimoni natural i cultural

Els dies 29 i 30 d'octubre es dugueren a terme les jornades de custòdia del territori a la finca pública de Raixa, Bunyola. Les jornades pretenien ser un espai de trobada per a diferents col·lectius i persones interessats en la custòdia, donar a conèixer iniciatives i experiències de custòdia del territori i poder ser el punt de partida per a futurs projectes pràctics a Mallorca. Durant aquests dos dies passaren per les jornades un total de 76 persones representants de 45 organitzacions diferents.

La inauguració de les jornades comptà amb la presència del president d'ICTIB, Juan José Sánchez, amb el director general de Biodiversitat del Govern de les Illes Balears, Vicenç Vidal, amb la consellera executiva d'Economia i Turisme del Consell Insular de Mallorca, Isabel Maria Oliver, i el gerent de l'Obra Social de Sa Nostra, Andreu Ramis.

A més les jornades es conclogueren amb dos tallers de debat de conclusions simultanis d'entre tots els participants. Un dels tallers estava destinat a la custòdia del territori a la serra de Tramuntana i l'altre sobre la custòdia agrària.

Finalment, la clausura comptà amb la consellera executiva de Medi Ambient del Consell Insular de Mallorca, Maria Magdalena Tugores, i amb el conseller executiu de Cooperació Local del Consell Insular de Mallorca, Miquel Rosselló. Durant aquest acte es llegiren les conclusions de les jornades.

La valoració global de les jornades per part dels participants fou de 4,61 sobre 5. Alguns dels aspectes més rellevants que cal destacar és que, també sobre 5, els participants puntuaren amb un 4,3 el fet de resoldre dubtes sobre la custòdia del territori, 4,48 el fet de poder conèixer altres persones amb els mateixos interessos i objectius i amb un 4,64 el fet que puguin sorgir iniciatives de les jornades.

Dins aquesta línia de formació i difusió de la custòdia, durant el darrer trimestre de 2010 s'han preparat unes jornades de custòdia del territori a Eivissa amb un objectiu semblant.

Imatges de les I Jornades de Custòdia del Territori a Mallorca, diàlegs per a la conservació del patrimoni natural, cultural i paisatgístic



Inauguració de les jornades



Sala de Raixa



Foto dels participants de les jornades



Roda de premsa de les jornades



Taula rodona: Sòl rústic, conservació i aprofitaments



Taller sobre custòdia del territori i ens locals

3.2 Participació al Foro Estatal de Custodia del Territorio

El *Foro Estatal de Custodia del Territorio* (FECT)² treballa de manera estratègica i conjunta per a la promoció institucional, social, legal i tècnica a nivell estatal del concepte de Custòdia del Territori i la seva aplicació en la gestió i conservació del patrimoni natural, cultural i del paisatge. Actualment està compost per 6 xarxes autonòmiques de custòdia del territori i entitats de custòdia d'àmbit d'actuació estatal. La ICTIB n'és membre fundador.

La ICTIB participà a les quatre reunions del FECT que se celebraren durant el 2010, de les quals n'ha sorgit el *Documento Estratégico*. Aquest document és un recull de les línies de treball a seguir per aquest organisme, especialment en temes de desenvolupament legislatiu, fiscal i econòmic en matèria de custòdia del territori. A més, es redactaren els estatuts perquè el FECT esdevengui una entitat jurídica amb entitat pròpia. S'espera que en els primers mesos de 2011 el FECT es constitueixi legalment.

A banda de participar amb assessorament tècnic i dedicació, la ICTIB aporta una quota anual per mantenir l'oficina tècnica del FECT assumida per la *Fundación Félix Rodríguez de la Fuente* posada en funcionament el 2010.

Imatges de les sessions del Foro Estatal de Custodia del Territorio



Reunió del FECT a Madrid, febrer 2010



Reunió del FECT a Madrid, juny 2010

²<http://www.ruralnaturaleza.com/custodia/foroestatal>

3.3 Participació a la Xarxa de Cooperació Euroregional per la Custòdia del Territori

La Xarxa de Cooperació Euroregional per la Custòdia del Territori³ és una entitat sense personalitat jurídica creada el 2009 que pretén crear un espai de trobada regular a fi d'assegurar l'intercanvi d'informació i d'experiències així com unes actuacions coordinades entre els socis més enllà de les fronteres administratives dels integrants . En altres paraules, facilitar les polítiques transfrontereres i de proximitat entre els socis (i el seu entorn) en el marc de les diferents regions de l'Euroregió Pirineus Mediterrània. A final de 2010 aquesta xarxa de tercer nivell compta amb 8 socis de tots els àmbits de l'Euroregió Pirineus Mediterrània, excepte l'Aragó, i d'Avinença del País Valencià.

Durant el 2010 es dugueren a terme dues reunions de la xarxa, una a Girona al juliol i una altra a Barcelona el novembre. Arran d'aquestes sessions es plantejà un document marc de feina per a promoure la custòdia del territori com eina per assegurar la connectivitat territorial i ecològica.

Imatges de les trobades de la Xarxa Euroregional de Custòdia del Territori



Reunió de la xarxa euroregional a Girona, juliol 2010



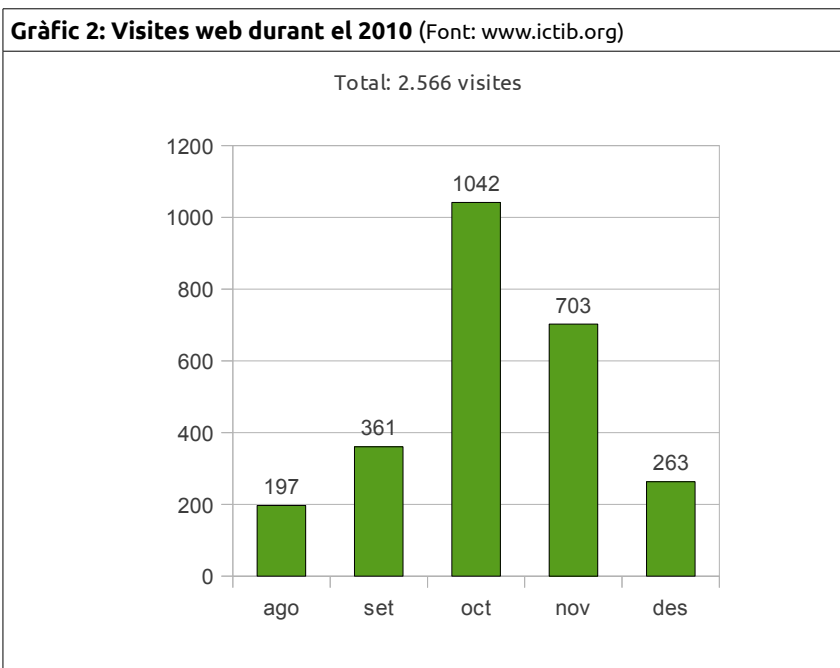
Reunió de la xarxa euroregional a Barcelona, novembre 2010

³<http://cepmctgc.blogspot.com/>

3.4 Creació de la nova pàgina web

La comunicació i la presència a internet és essencial per a les organitzacions sense afany de lucre, no només per mantenir el contacte amb els membres i voluntaris, si no també per donar a conèixer la seva tasca. L'agost de 2010 la ICTIB estrenà pàgina web (www.ictib.org)⁴ i creà un perfil a la xarxa social del Facebook. En aquests dos mitjans disposen d'informació sobre l'activitat de la ICTIB i la custòdia del territori. També donaren d'alta els correus electrònics del domini ictib.org.

Des de la seva creació fins al 31 de desembre la pàgina web de la ICTIB rebé un total de 2.566 visites (vegeu gràfic 2). El dia de més activitat fou el 9 de novembre, data de la publicació de les conclusions de les *I Jornades de Custòdia del Territori a Mallorca, diàlegs per a la conservació del patrimoni natural i cultural*.



⁴<http://ictib.org/>

3.5 Reunió tècnica de xarxes de custòdia del territori

La ICTIB organitzà una trobada amb integrants dels equips tècnics de les xarxes de custòdia de Catalunya (xct), del País Valencià (Avinença) i de les Illes Balears (ICTIB) els 25 i 26 d'octubre a Menorca per parlar de la situació actual d'aquestes organitzacions i plantejar opcions per impulsar la custòdia als nostres territoris.

La finalitat de la trobada fou establir unes línies de col·laboració per compartir recursos i facilitar l'intercanvi d'informació, com ara publicacions i webs, d'homogeneïtzar processos, com l'inventari, o de assessorament mutu en base a experiències individuals per optimitzar recursos i esforços, entre d'altres. D'aquesta manera es pretén aprendre i rebre assessorament de les altres xarxes en estadis més avançats.

Arran d'aquesta trobada es redactà una proposta de conveni de col·laboració entre les tres xarxes, presentada a les respectives juntes, i que es preveu que s'aprovi durant els primers mesos de 2011. Aquesta proposta de col·laboració pretén com objectiu general reforçar la relació existent entre les tres xarxes. Com a objectius concrets vol millorar la informació i la difusió de la custòdia del territori, arran de compartir webs i notícies i facilitar i organitzar iniciatives conjuntes i coordinades, com la *Setmana de la Custòdia* o l'*Inventari d'acords i entitats de custòdia del territori*.

Imatges de la trobada tècnica de xarxes de custòdia



3.6 Presentació de propostes electorals

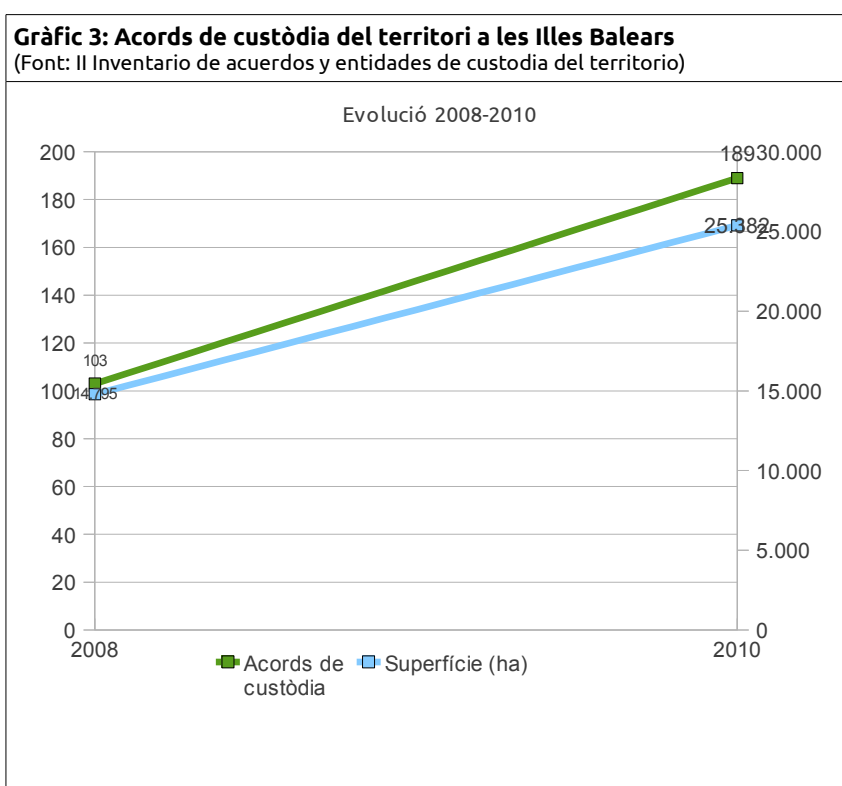
La ICTIB definí un seguit de propostes electorals⁵ que presentà als diferents partits polítics amb representació parlamentària perquè les tingueren en compte alhora d'elaborar el programa per a les eleccions al Parlament de les Illes Balears de maig de 2011. La proposta es complementà amb una entrevista personal per explicar detalladament la proposta amb aquells partits polítics que l'han acceptada (PP, PSIB-PSOE, PSM i Iniciativa).

⁵<http://ictib.org/2010/12/02/propostes-electorals/>

3.7 Acords de custòdia del territori

Segons les dades del *II Inventario Estatal de Entidades y Acuerdos de Custodia del Territorio*⁶ que publicà la *Plataforma de Custodia del Territorio* de la *Fundación Biodiversidad* l'abril de 2010, a les Illes Balears hi ha 6 entitats de custòdia del territori, igual nombre que a la primera edició de l'inventari, del 2008.

Pel que fa als acords de custòdia del territori el 2010 n'hi ha 189, respecte els 103 de 2008, fet que suposa un increment del 83,5%. La superfície sota aquest tipus de gestió el 2010 és de 25.382 hectàrees, mentre que el 2008 era de 14.795 hectàrees, un augment del 8,7% (vegeu gràfic 3).



⁶<http://www.custodia-territorio.es/?q=menurecursos>

4. La ICTIB també present a:

4.1 Acte de celebració dels 10 anys de la Declaració de Montesquiú

El mes de novembre se celebrà la commemoració dels deu anys de la Declaració Internacional sobre la Custòdia del Territori del Castell de Montesquiú, acte punt de partida de la Xarxa de custòdia del Territori i de la custòdia a ca nostra. Des de llavors, la custòdia del territori han anat guanyat lloc entre la societat, l'administració i les empreses en favor de la conservació, ha estat reconeguda i s'està facilitant el seu ús gràcies a millores legals i fiscals. S'han creat moltes entitats de custòdia i les hectàrees custodiades no deixen de créixer. No obstant aquest tram recorregut el camí per fer encara és llarg i hi ha molta feina per fer.

La consellera executiva d'Economia, Medi Ambient i Agricultura del Consell Insular de Menorca, Antònia Allès, participà a l'acte en representació de les Illes Balears i com a representant d'una entitat membre de la ICTIB. Explicà breument l'estat de la custòdia del territori a les Illes Balears, la necessitat de treballar en xarxa i algunes de les iniciatives de custòdia del territori que estan funcionant a les Illes Balears.

Imatges de l'acte de celebració dels 10 anys de la Declaració de Montesquiú



4.2 Presentació del llibre *Conservar, com actuar en favor dels espais naturals*

Conservar. Com actuar a favor dels espais naturals és una publicació de l'Institut del Territori, coeditada amb Edicions Tres i Quatre i compta amb la col·laboració del CADS i el Departament de Medi Ambient del Consell Insular de Mallorca, entitat membre de la ICTIB. El llibre es presentà dia 15 de desembre a Palma.

La ICTIB fou convidada en aquest acte de presentació pel seu paper en impulsar la custòdia del territori a les Illes Balears i generar aquesta corresponsabilitat alhora de conservar els espais naturals.

Imatges de la presentació de *Conservar, com actuar a favor dels espais naturals*



Presentació del llibre



Tarja de convocatòria de l'acte

5. Balanç econòmic

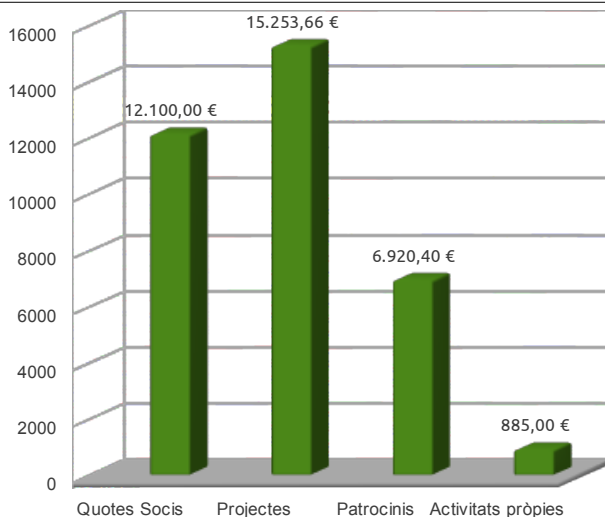
Gràfic 4: Estat dels comptes 2010

(Font: elaboració pròpia)

Concepte	Import
INGRESSOS	
Quotes Socis	12.100,00 €
Inscripcions en activitats pròpies	885,00 €
Patrocinis	6.920,40 €
Projectes	15.253,66 €
TOTAL	35.159,06 €
DESPESES	
Contractació de serveis	21.496,87 €
Desplaçaments, estades i dietes	2.588,30 €
Projectes	3.240,00 €
Material fungible i d'oficina	199,05 €
Altres	60,04 €
TOTAL	27.584,26 €

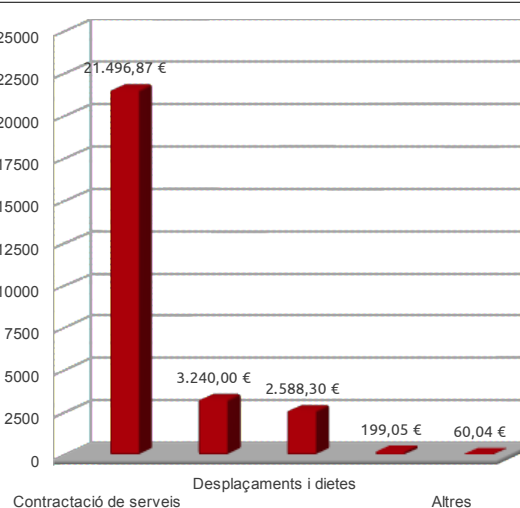
Gràfic 5: Ingressos 2010 per àrees

(Font: elaboració pròpia)



Gràfic 6: Despeses 2010 per àrees

(Font: elaboració pròpia)



6. Membres i col·laboradors

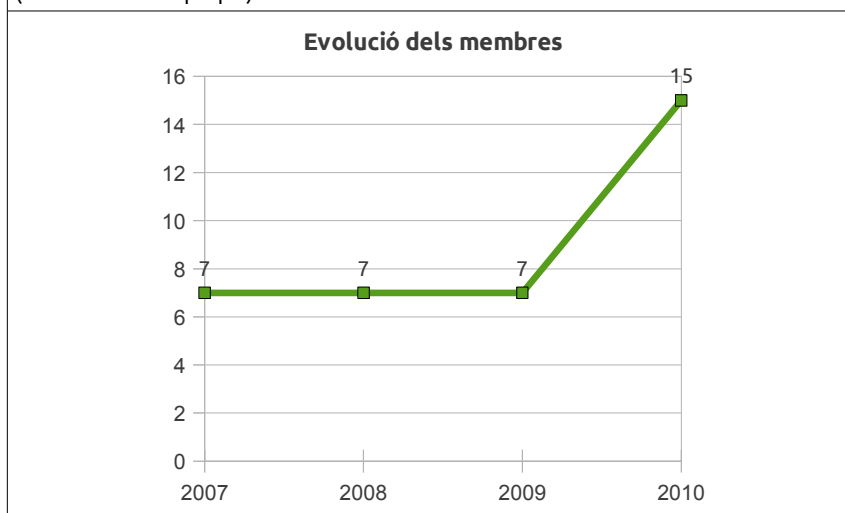
6.1 Estat dels membres

A data de 31 de de desembre de 2010 la ICTIB compta amb el suport de 15 membres (14 entitats jurídiques i una persona física), que suposa un creixement del 214% respecte a l'any anterior (vegeu gràfic 7). A continuació es relacionen els membres per ordre alfabètic (**nous membres**, *entitats de custòdia del territori), dels quals 10 es consideren entitat de custòdia del territori.

- Ajuntament de Capdepera
- Associació Líthica – pedreres de s'hostal *
- Cáritas Diocesana de Menorca *
- Consell Insular Mallorca *
- Consell Insular Menorca *
- Fons per a la Conservació del Voltor Negre (BVCF) *
- Fundació Natura Parc *
- Fundació pel Desenvolupament Sostenible de les Illes Balears (FDSIB)
- Fundació Vida Silvestre Mediterrània (FVSM) *
- GEN-GOB Eivissa
- GOB Mallorca *
- GOB Menorca *
- Jardí Botànic del Santuari de Lluc *
- Veterinaris Sense Fronteres (VSF)
- Antoni Fontanet

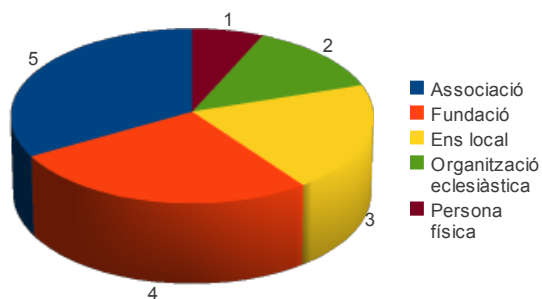
Gràfic 7: Evolució dels membres de la ICTIB

(Font: elaboració pròpia)



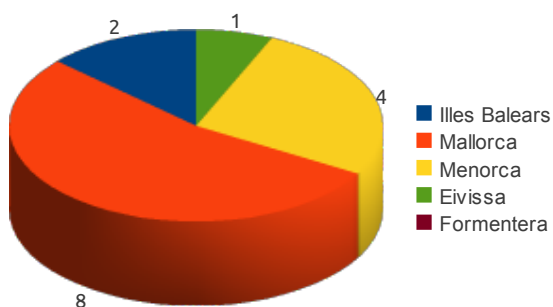
Gràfic 8: Distribució dels membres segons la tipologia

(Font: elaboració pròpia)



Gràfic 9: Distribució dels membres segons l'àmbit territorial

(Font: elaboració pròpia)



6.2 Junta directiva

La Comissió directiva de la ICTIB fins al novembre de 2010 ha estat constituïda per les següents organitzacions i persones: Juan José Sánchez, presidència (BVCF); Joan Florit, vicepresidència (GOB Menorca), Carles Tarancon (BVCF), secretaria, Antoni Coll, tresoreria (FVSM); i les vocalies: Jordi Bestard (FDSIB); José Bravo (Líthica); Antoni Fontanet, Marià Marí (GEN-GOB Eivissa); Antoni Muñoz (GOB Mallorca); i Macià Ripoll (Jardí Botànic de Lluc).

A l'assemblea del 27 de novembre de 2010 s'ha constituït una nova junta directiva integrada per les següents organitzacions i representants: Juan José Sánchez, presidència (BVCF); Maria Lluïsa Dubon, vicepresidència (Consell Insular de Mallorca); Miquel Camps, secretaria (GOB Menorca); Antoni Coll, tresoreria (FVSM); i les vocalies: Esperanza Álvarez (Cáritas Menorca); Jordi Cabrer (FDSIB); Xavier Farrés (VSF); Antoni Fontanet (persona física); Marià Marí (GEN-GOB Eivissa); i Antoni Muñoz (GOB Mallorca).

6.3 Col·laboradors i patrocinadors

L'activitat de la ICTIB ha estat possible gràcies als membres i voluntaris però també al suport de: Conselleria de Medi Ambient i Mobilitat i Conselleria de Presidència del Govern de les Illes Balears i l'Obra Social de Sa Nostra.